

Zasady konsekwencji wychowawczej

Reakcja na niewłaściwe zachowanie dziecka (konsekwencja) powinna być:

1. **SZYBKA** – powinna nastąpić natychmiast po przewinieniu; wyciąganie konsekwencji w kilka dni lub godzin po zdarzeniu nie ma działania wychowawczego, dziecko odbierze to jako niesprawiedliwą przykrość.
2. **SKUTECZNA** – czyli doprowadzona do końca. Nawet doskonale wymyślona i zaplanowana konsekwencja nie odniesie oczekiwanego skutku, jeśli rodzice zrezygnują z jej rygorystycznego wyegzekwowania. Następnym razem dziecko poczuje się bezkarne.
3. **STOSOWALNA** – czyli możliwa do wyegzekwowania w praktyce. Dziecko pozostawione samo w domu nie ma żadnej motywacji, by pamiętać o konsekwencji w postaci zakazu oglądania ulubionego programu w telewizji.
4. **SPRAWIEDLIWA** – konsekwencja powinna być proporcjonalna do przewinienia, co oznacza, że nie powinno się karać dziecka pozbawieniem wszystkich przyjemności za to, że nie chciało zjeść obiadu (konsekwencja zbyt surowa), ani zakazem obejrzenia jednej bajki za dotkliwe pobicie brata (konsekwencja zbyt łagodna).
5. **STAŁA** – jednym z celów wychowywania dzieci jest nauczenie ich przewidywania następstw działania. Dzięki wcześniej ustalonej i zapowiedzianej konsekwencji dziecko ma wybór – może zdecydować, czy zachowa się zgodnie z zasadą, czy też ją złamie.
6. **SŁUSZNA** – konsekwencja powinna być związana z rzeczywistym przewinieniem dziecka. Jeżeli nie mamy pewności, że dziecko popełniło dane przewinienie, nie możemy raczej wyciągać konsekwencji. To tak, jakby szef karał pracowników na podstawie donosów.
7. **SYMPATYCZNA** – dziecko nie jest przestępcą, a więc nie jest złe. Po prostu popełniło błąd, za który musi ponieść konsekwencje („Kocham Cię. Nie rozmawiamy teraz o uczuciach, ale o złamanej zasadzie. Mamy umowę i trzeba jej dotrzymać”). O konsekwencji zachowania należy porozmawiać spokojnie, nie podnosząc głosu i nie ujawniając swoich negatywnych emocji.
8. **SŁOWNNA** – a nie fizyczna. Kary cielesne nie są właściwą metodą wychowawczą. Zadając ból słabszej od siebie istocie, poniżając ją, nie uczymy dziecka zasad ani szacunku do nich. Uczymy natomiast, że rację ma ta osoba, która mocniej uderzy. Dodatkowo utrata panowania nad własnymi emocjami może prowadzić do maltretowania fizycznego dziecka.
9. **STANOWCZA** – to dorośli powinni decydować o zasadach panujących w domu lub klasie. Tak się stanie, jeśli rodzic/nauczyciel jest wewnętrznie przekonany, że ma siłę, możliwości i środki, by wyegzekwować wcześniej spisane zasady.
10. **SYSTEMATYCZNA** – dzieci z ADHD nie doszacowują ryzyka i mają własną definicję słowa „wyjątek” („To coś, co było dziś i będzie już zawsze”). Stąd też ważne, by w postępowaniu rodziców nie było wyjątków i by zawsze w wypadku złamania umowy (zasady) stosowali konsekwencje.

Źródło: Kołakowski, A., Wolańczyk, T., Pisula, A., Skotnicka, M., Bryńska, A. (2007). *ADHD – zespół nadpobudliwości psychoruchowej. Przewodnik dla rodziców i wychowawców*, s. 193-194. Gdańsk: GWP. [Gorąco polecamy ten podręcznik wszystkim Rodzicom!](#)